

Agrár- és vidékfejlesztési stratégiák regionális alkalmazása 1.

Az EU regionális politikája

Dr. Udvardy, Péter

Agrár- és vidékfejlesztési stratégiák regionális alkalmazása 1.: Az EU regionális politikája

Dr. Udvardy, Péter

Lektor: Dr. Bíró, Szabolcs

Ez a modul a TÁMOP - 4.1.2-08/1/A-2009-0027 „Tananyagfejlesztéssel a GEO-ért” projekt keretében készült. A projektet az Európai Unió és a Magyar Állam 44 706 488 Ft összegben támogatta.

v 1.0

Publication date 2010

Szerzői jog © 2010 Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar

Kivonat

A modul célja, hogy áttekintést adjon az Európai Unió regionális politikájáról, valamint bemutassa a regionális politika kialakulását és a hozzá kapcsolódó legfontosabb fogalmakat.

Jelen szellemi terméket a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény védi. Egészének vagy részeinek másolása, felhasználás kizárólag a szerző írásos engedélyével lehetséges.

Tartalom

1. Az EU regionális politikája	1
1.1 Bevezetés	1
1.2 A regionális politika kialakulása az EU-ban	1
1.3 Az EU strukturális politikájának változása	5
1.4 A strukturális források és felhasználásuk	10
1.5 Regionális politika Magyarországon	10
1.6 Összefoglalás	12

A táblázatok listája

1-1. Strukturális támogatások 7

1. fejezet - Az EU regionális politikája

1. 1.1 Bevezetés

Az Európai Unió regionális politikája modul leírása közben bemutatjuk az alapvető fogalmakat, irányelveket, valamint a fejlesztési irányokat. A modul a regionális politika kialakulását, változását is tárgyalja Európában és Magyarországon.

Ön a modulból megismeri

- a regionális politika alapjait,
- a regionális politika kialakulását,
- a fejlesztési irányokat és elveket,
- a magyarországi regionális politika alapjait,
- valamint a fenti ismeretek összefüggéseinek rendszerét.

A modul elsajátítása után Ön képes lesz:

- átlátni a regionális politika alapkérdéseit,
- ismertetni a regionális politika fejlesztésével kapcsolatos főbb kérdéseket,
- ismertetni a regionális politika 2007-2013 közötti irányát,
- bemutatni a magyarországi regionális politika alapjait.

2. 1.2 A regionális politika kialakulása az EU-ban

A régió az egyedi jellegzetességeket felmutató, földrajzilag lehatárolható területi egységet jelent. A régiók kialakulása visszavezethető politikai vagy gazdasági okokra egyaránt. Politikai okként jelenhet meg az állami feladatok dekoncentráálásának, a közigazgatási funkciók hatékonyabbá tételének igénye, míg gazdasági ok lehet az egységes és hatékony fejlesztés iránti igény megjelenése. A kulturális örökség hasonlósága szintén vezethet régió kialakulásához.

A két világháború között már több ország beavatkozott az eltérő fejlődésű és fejlettségű regionális növekedésbe, komplex fejlesztésekről ekkor még nem beszélhetünk. Kivételek alól talán csak Nagy-Britannia volt. A II. Világháború utáni újjáépítés miatt átmenetileg és részben eltűntek a régiók közötti kirívó egyenlőtlenségek, így a politika csak nemzeti szinten fogalmazott meg fejlesztési célokat. A regionális fejlődés nemzeti szinten, állami beavatkozás segítségével folytatódott.

A regionális politika – ellentétben a közös agrárpolitikával – nem szerepelt alapvető közösségi célként az Európai Gazdasági Közösség (később Európai Unió) 1957-es megalakulásakor. Ennek ellenére már akkor megfogalmazódott, hogy az integráció nem valósulhat meg a regionális különbségek mérséklése nélkül, mert az akadályozza az áruk, a szolgáltatások, a tőke és a munkaerő szabad áramlását.

A **Római Szerződés**ben döntöttek az Európai Szociális alap létrehozásáról, ez 1960-ban kezdte meg működését. Célja a munkanélküliség mérséklése, a szakmai képzés és továbbképzés segítése volt.

1964-ben a Közösség Gazdasági és szociális bizottságának új feladatául jelent meg a regionális politika, ennek hatására 1967-ben létrehozták a Regionális Főigazgatóságot, melynek feladat lett a közösségi szintű regionális politika kialakítása.

A területi különbségek a közösség bővítésekor kerültek igazán felszínre, amikor az újonnan csatlakozó országokban (pl. Nagy-Britannia) jelentős regionális különbségekkel kellett szembenézni és kezelni kellett a kialakult helyzetet.

Az 1970-es években súlyos válság sújtotta az Egyesült Királyságot, így a csatlakozási tárgyalások során hangsúlyos szerepet kapott a regionális politika kérdése. A közösség első regionális politikai biztosa is angol volt. Ekkor készült el az első jelentés a regionális problémákról és a teendőkről.

Az 1972-es Párizsi csúcsértekezleten döntöttek arról, hogy a közösségi pénzügyi források egy részét a fennálló regionális különbségek csökkentésére kell fordítani, és a strukturális aránytalanságokat meg kell szüntetni. E közösségi törekvés egybeesett az új tagországok törekvésével.

1975-ben jött létre az Európai Regionális Fejlesztési Alap, melynek feladata volt az elmaradott területek fejlesztése, az egyenlőtlenségek kiegyenlítése. Ekkor még csak a Közösség költségvetésének alig 5 százalékát használhatta fel céljai eléréséhez, ez a későbbiekben növekedett.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap működése során 1975 és 1988 között 24,4 milliárd ECU forrást fordított több mint 40 ezer közösségi strukturális beruházás támogatására, a létrejött vagy az alap működésének hatására fennmaradt munkahelyek száma közel egymillió volt.

A fejlesztési összegek közel 80 százaléka infrastrukturális beruházásokra fordítódott, Olaszország és Nagy-Britannia használta fel ezen időszak alatt a legtöbb forrást.

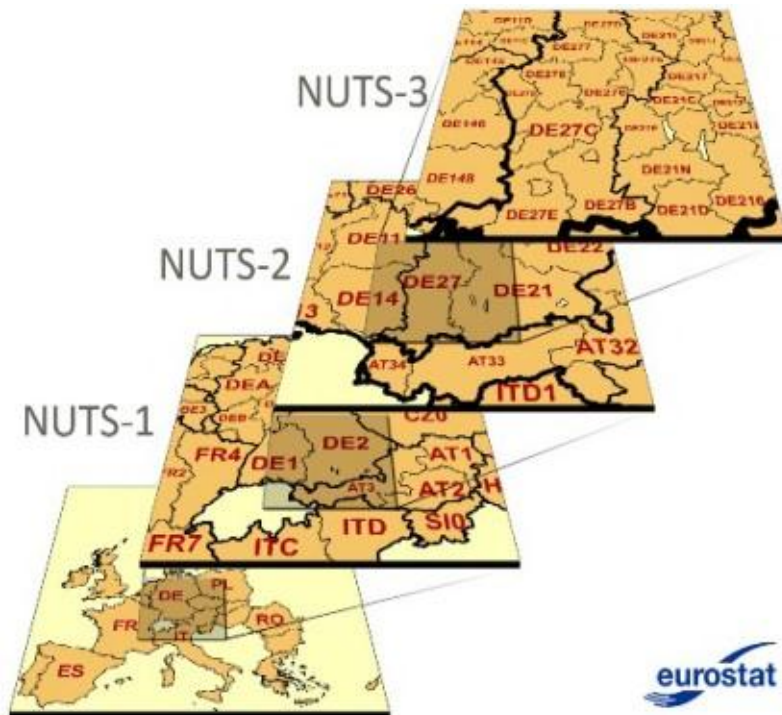
1985-ben létrehozták az Integrált Mediterrán Programot, melynek célja az újonnan csatlakozott Görögország, továbbá Spanyolország és Portugália 'segélyezése' volt. 1988-tól már Spanyolország használta fel a második legtöbb pénzügyi eszközt.

1988-ban a Római Szerződés kiegészítéseként Egységes Európai okmány született a gazdasági és szociális kohézió elérése érdekében. Ekkor alakította ki az Unió a fejlesztésre szoruló térségeket, melyek fejlettsége elmaradt az uniós átlagtól, valamint szerkezeti problémákkal is küzdenek. E területek jellemzője, hogy olyan hagyományos gazdasági ágaktól függenek, melyek nem képesek megfelelő jövedelmet biztosítani az ott élők számára.

A támogatandó térségek kijelölése a **NUTS rendszer** alapján történt. A NUTS rendszert az Eurostat fejlesztette ki és egész Európát lefedi. Öt szintet különböztet meg:

- országos NUTS 1
- regionális NUTS 2
- megyei NUTS 3
- kistérségi NUTS 4
- települési NUTS 5.

Az 1-1. ábra mutatja be a NUTS rendszer felépítését.



1-1. ábra A NUTS rendszer felépítése

Forrás: <http://www.epp.eurostat.ec.europa.eu>

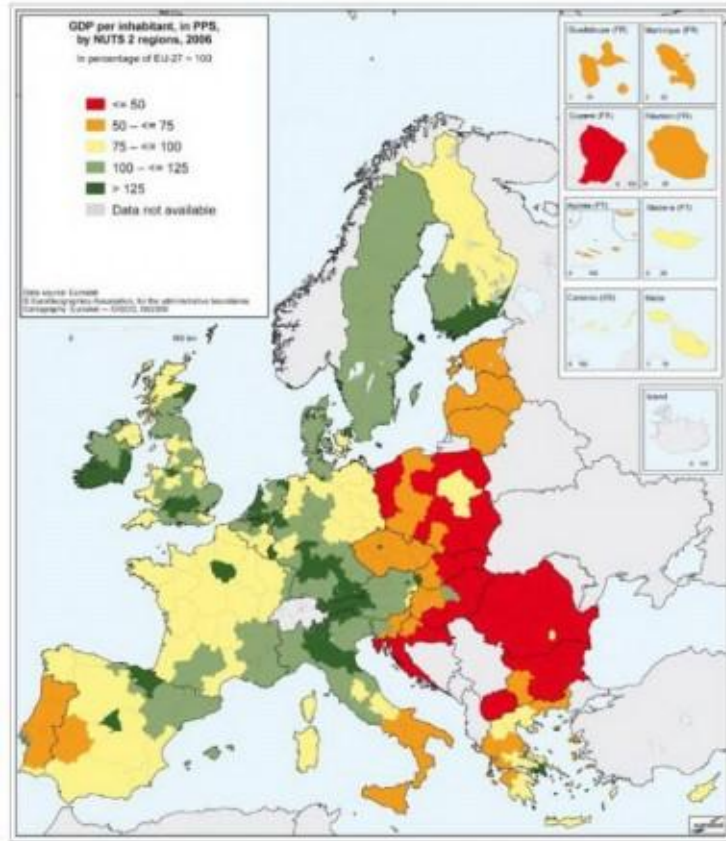
A támogatandó térségek lehatárolásában három szempontot vettek figyelembe:

- az egy főre eső GDP mértékét,
- a munkanélküliségi rátát,
- a foglalkoztatási csoportok arányát.

Ez utóbbi esetben különösen a hanyatló iparágakban és a mezőgazdaságban dolgozók magas arányát figyelték.

A gazdasági és szociális kohézió eléréséhez a régiók közötti különbségek mérséklését, a hátrányos helyzetű térségek elmaradottságának csökkentését és a közösség egészének harmonikus fejlődését tűzték ki célként.

Az 1-2. ábra mutatja be az Unióban meglévő regionális különbségeket. A 2006-ban elkészült felmérés alapján a területi különbségek nem mérséklődtek az Európai Unión belül, a közép-kelet európai országok egyes régióinak egy főre jutó GDP-je kevesebb, mint a fele az átlagnak, míg egyes térségekben akár 30 százalékkal is meghaladja ezt az értéket (például Ausztria, Németország és Írország egyes régiói).

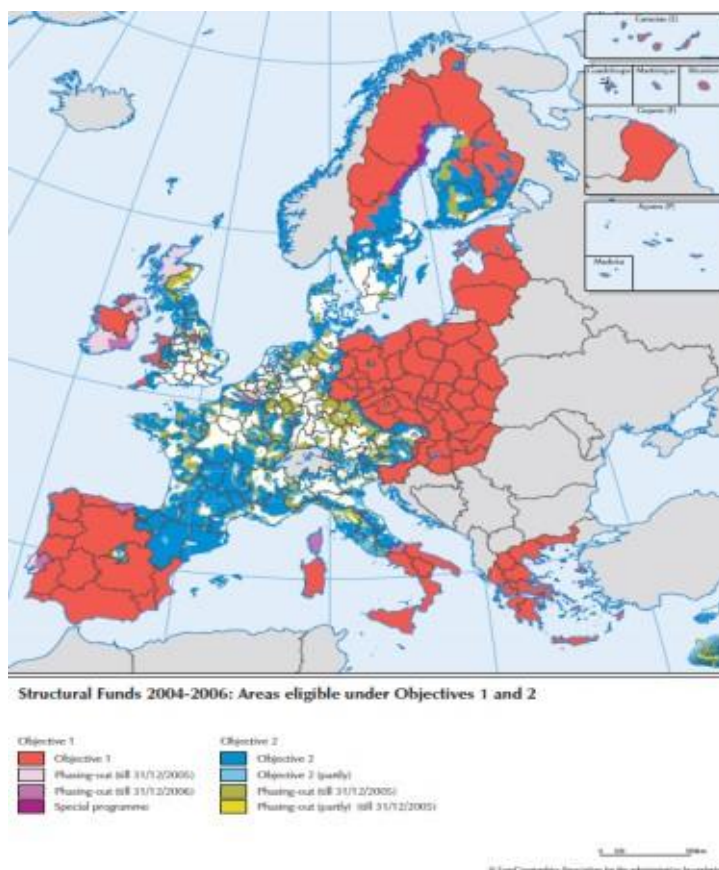


1-2. ábra Regionális különbségek az Unióban

Forrás: <http://www.nyugatijelen.com>

Az EU-ban a regionális támogatások a Strukturális Alapokból és a Kohéziós Alapból származnak, a pénzalapokat pedig a közös agrárpolitika (CAP) támogatási rendszerének csökkentésével párhuzamosan növelték meg.

Az 1-3. ábra mutatja be a Strukturális Alapokból az 1. és 2. célkitűzés alapján támogatható térségeket az EU25-ben 2000-2006 között. Míg az 1. célkitűzés alapján elsősorban a volt szocialista országok és Spanyolország (továbbá még más országok egyes régiói) jutott forráshoz a beruházásokhoz, addig a 2. célkitűzés alapján főként a 2004-es bővítés előtti tagországok régiói részesülhettek támogatásban.



1-3. ábra A strukturális alapokból támogatható térségek

Forrás: http://ec.europa.eu/regional_policy

3. 1.3 Az EU strukturális politikájának változása

A regionális politikát 1988-ban reformálták meg. E folyamat során megemelték az elérhető források mértékét és megerősítették a koordinációt a strukturális fejlesztéseket támogató alapok között.

A strukturális politika fontosságát mutatja az is, hogy a kezdeti 5 százalékos körüli költségvetési részesedés 30 százalékos fölé növekedett, ami a közös agrárpolitikára fordított pénzügyi eszközök után a második legnagyobb tétel az Unió költségvetésében.

A strukturális politika alapja a régió, ezen belül is a NUTS 2 és NUTS 3 szint. Ez alapján a tagországokban megindult a regionalizáció, a régiók kialakítási folyamata. Ez merőben másként alakult az egyes tagországokban. Volt, ahol a meglévő közigazgatási egységek alapján szervezték meg a régiókat, volt, ahol erős régióval rendelkeztek az adott tagállamok (Németország, Belgium), máshol pedig gyenge régiók a jellemzők (Görögország, Dánia). Ez utóbbi országokban a régiók csak tervezési-fejlesztési szerepet kaptak.

A **Strukturális Alapok**at 1988-ban hozták létre, már meglévő és újonnan létrehozott elemekből. Részei:

- Európai Szociális Alap: különböző kísérleti programoknak nyújt támogatást a szakképzés, a foglalkoztatás és az oktatás területén
- Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap Orientációs része: kifejezetten vidékfejlesztési célokat szolgál, többek között szakmai képzéseket, fiatal gazdálkodók támogatását, mezőgazdasági termékfeldolgozást.
- Európai Regionális Fejlesztési Alap: kis- és közepes vállalkozások versenyképességének növelése a cél, valamint a környezetvédelem és interregionális együttműködések támogatása.
- Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz: a part menti vizek túlhalászása megelőzésére hozták létre, védve a tenger élővilágát és tisztaságát biztosítva a halászoknak.

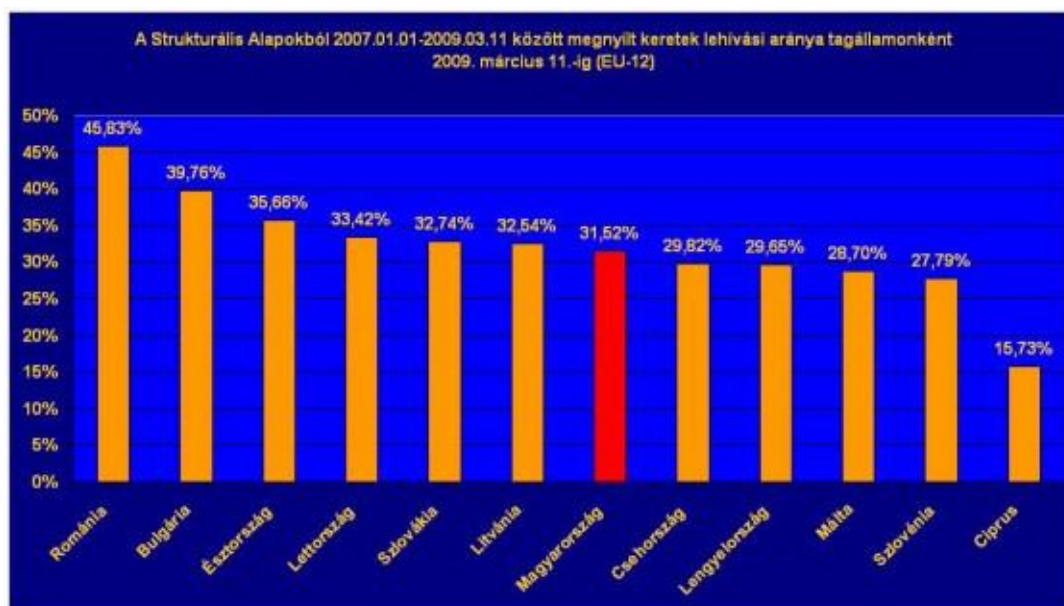
Az 1988-as reform során öt célkitűzést fogalmaztak meg, ezeket 1993-ban kismértékben módosították, majd 1995-ben kiegészítették egy hatodikkal is. 2000-től a célkitűzések száma háromra csökkent, 2007-től pedig új célkitűzéseket jelöltek ki.

A '90-es évektől kezdve áttértek a hosszú távú, átfogó projektek támogatására, míg korábban az egymástól független projekteket támogatták.

A támogatás során a következő *elveket* érvényesítette az Unió.

- szubszidiaritás: önálló mozgástér, döntés olyan szinten, ahol a legjobban átlátható a folyamat és rendelkezésre áll a kompetencia.
- decentralizáció: döntési kompetencia alacsonyabb szinteken is, ahol a helyi igények is megjelennek.
- partnerség: intézményi koordináció, együttműködés az Európai Bizottság és a tagországok, valamint a kormány és a helyi szervek között.
- programozás: összehangolt fejlesztések, partnerségen alapuló fejlesztési stratégiák kialakítása, a különböző fejlesztések egymásra épülése.
- koncentráció: elhatárolható fejlesztési típusok, azon fejletlen régiók fejlesztése, ahol az egy főre eső GDP nem éri el az EU átlag 75 százalékát.
- addicionalitás: kombinált költségvetési erőforrás hasznosítás, ahol a közösségi támogatás segíti a tagország fejlesztési politikáját.

Az 1-4. ábra mutatja be a strukturális alapokból 2007 és 2009 között megnyílt keretek lehívási arányát tagállamonként. Magyarország a középmezőnyben foglal helyet a lehívások tekintetében.



1-4. ábra A strukturális alapok lehívási aránya

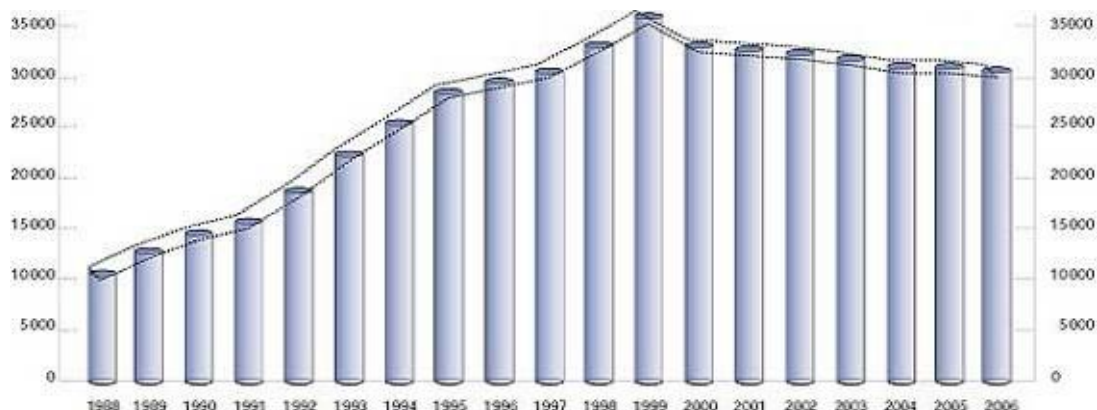
Forrás: <http://surjanlaszlo.hu>

A **Kohéziós Alapot** Írország, Spanyolország, Portugália és Görögország környezetvédelmi és közlekedési beruházásainak támogatására hozták létre. Működését 1994-ben kezdte meg. Mivel a fenti országok GDP-je az Unió átlag 90 százalékát nem érte el, valamint közlekedési infrastruktúrájuk és környezeti állapotuk rossz volt, így többletforrásokhoz jutottak ezek rendbetételéhez. A kohéziós alap 2004-ben megnyílt az újonnan csatlakozott országok számára is.

A támogatás mértéke a kohéziós alap esetében a szokásos 75 százalékkal szemben akár 85 százalék is lehet, így alacsonyabb önrészt kell biztosítani a projektek lebonyolításához.

A projekteknek elég nagyoknak kell lenni azért, hogy látható és látványos legyen a javulás az adott térségben élők számára. Autópálya építés esetén olyan projektek támogathatók, melyek beleilleszkednek a transeurópai autópálya hálózat koncepciójába.

Az 1-5. ábra mutatja be a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap éves forrásait millió Euróban és 1999-es árakon.



1-5. ábra A strukturális alapok és a kohéziós alap éves forrásai

Forrás: http://ec.europa.eu/regional_policy

2000-ben az Európa Tanács elfogadta az **AGENDA 2000** reformtervezetet, amely többek között a strukturális alapok pénzügyi koncentrációját és hatékonyságának növelését célozta meg. A célterületeket lecsökkentették, a pénzügyi eszközöket koncentrálták. Emellett csökkent a strukturális alapokra szánt pénzügyi eszközök mennyisége is.

2000-től új célterületként jelent meg az oktatás, képzés, továbbképzés és átképzés, mely együttesen humán erőforrás fejlesztésnek lehet nevezni. A strukturális alapok összes támogatásának több mint 10 százaléka került felhasználásra ezen a területen.

A *közösségi kezdeményezések* száma lecsökkent négyre, ezáltal remélték a hatékonyság javulását. A négy program a következő:

- Interreg III: az országokon és határokon átívelő régiók közötti együttműködést segíti,
- Urban II: városok és hanyatló városi területek fejlesztésére szolgál
- Leader+: a vidék társadalmának összes szereplőjét összehozza a közös célok megvalósításáért
- Equal: munkaerő-piaci esélyegyenlőséget támogatja, diszkrimináció csökkentését segíti elő.

A fenti innovatív kezdeményezésekre az EU költségvetésének 5-6 százaléka fordítódott. Az Unió tanácsa arról is döntött, hogy semelyik tagország nem részesülhet saját GDP-jének 4 százalékánál nagyobb támogatásban a regionális politika erőforrásaiból.

A Kohéziós Alap fennmaradt 2000 után is, 2004-től kezdve pedig rendelkezésre áll az újonnan csatlakozó országok számára is. Amennyiben a Kohéziós Alapból egy tagállam már nem támogatható, akkor az alapra fordított pénzeszköz arányosan lecsökken.

A 2000 és 2006 közötti strukturális támogatások eloszlását az 1-1. táblázat mutatja be (milliárd Euró, 1999-es árakon).

1-1. táblázat - Strukturális támogatások

Év/alapok	Összeg
2000-2006	213.00

Strukturális alapok	19,00
Közösségi céltámogatások	182,45
<i>1. célterület</i>	<i>135,90</i>
<i>2. célterület</i>	<i>22,50</i>
<i>3. célterület</i>	<i>24,05</i>
Közösségi kezdeményezések	10,44
Halászat	1,11
Innovatív jellegű kezdeményezések	1,00
Kohéziós alap	18,00

Forrás: Hogyan működnek a régiók? 12.p.

A 2007 és 2013 közötti időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Európai Szociális Alap és a Kohéziós alap *három új célkitűzést* támogat:

- konvergencia célkitűzés: e célkitűzés hasonló a korábbi programozási időszak (2000-2006) 1. célkitűzéséhez, melynek célja a kevésbé fejlett régiók felzárkóztatásának segítése. Ez az EU27-ből 17 tagállamra vonatkozik közel 84 régióval (154 millió lakos, ebből néhány régió éppen hogy meghaladta a jogosultsági küszöböt, ezért még rájuk is vonatkozik az 1. célkitűzés – „phasing-out” régiók). Keretösszege több mint 250 milliárd euró, a teljes keret 82 százaléka.
- regionális versenyképesség és foglalkoztatás célkitűzés: célja a konvergencia célkitűzés hatálya alá nem eső területek versenyképességének és vonzerejének javítása, a foglalkoztatás növelése. Keretösszege az időszakra közel 50 milliárd euró, 19 tagállam 168 régiója érheti el ezen forrásokat (ebből 13 olyan „phasing-in” régió, amely korábban az 1. célkitűzés alá tartozott). A kohéziós alaphoz 15 tagország részesülhet.
- Európai területi együttműködés célkitűzés: célja a helyi és regionális kezdeményezések révén a határokon átívelő kezdeményezések támogatása. Ez a korábbi INTERREG közösségi kezdeményezésen alapul, azonban jelenleg ide tartozik. Keretösszege közel 8 milliárd euró és csak az Európai Regionális Fejlesztési Alaphoz van finanszírozva.

Az 1-6. ábra mutatja be a kohéziós alap segítségével megvalósult vasúti fejlesztéseket Magyarországon 2006 és 2008 között.



1-6. ábra A kohéziós alpból finanszírozott vasútfejlesztések

Forrás: <http://www.mfor.hu>

Az 1-7. ábra mutatja be a kohéziós alap által támogatott országokat.



1-7. ábra A kohéziós alpból támogatható térségek

Forrás: <http://ec.europa.eu>

A regionális politika úgynevezett nagy korszaka 1999-ig tartott. Ez idő alatt mérséklődtek a különbségek a legfejlettebb és legfejletlenebb régiók között, és létrejött egy alulról építkező közösségi kezdeményezésből indult vidékfejlesztési program, a LEADER is.

A regionális politika hiányosságai között említhető meg a monitoring rendszer nem túl hatékony működése, melynek javítására egyre nagyobb hangsúlyt fektet az Európai Unió.

4. 1.4 A strukturális források és felhasználásuk

2007-től a korábbi négy strukturális alap, a közösségi kezdeményezések és a Kohéziós Alap rendszere helyett két strukturális alapról (Európai Regionális Fejlesztési Alap és Európai Szociális Alap) és a Kohéziós Alapból álló rendszer jött létre.

Leválasztották a Közös Agrárpolitikához (CAP) és a közös halászati politikához kapcsolódó pénzügyi eszközöket és létrehozták az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapot (EMVA) és az Európai Halászati Alapot (EHA).

A 2007 és 2013 közötti strukturális források célkitűzéseit, mértékét, arányát és eloszlását az 1-8. ábrán látható táblázat mutatja be.

Forrás: <http://www.palyazatok.ro>

1988 és 2007 között 480 milliárd eurót költött az Európai Unió a kedvezőtlen adottságú térségekre, 2007 és 2013 között több mint 300 milliárd euró áll rendelkezésre. Az új rendszer elemei és szerepük a következő:

- Az **Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)** a Strukturális Alapok legfontosabb része. A támogatások 45 százaléka ezen keresztül jut a tagállamokba. 1975 óta létezik ez az alap, 1988 óta minden pénzügyi időszakban növekedett a keretösszege. Kezdetben projekteket finanszírozott nemzeti keretek között, ekkor még nem volt európai szintű regionális célkitűzés. 1984-től a közösségi regionális politika kezdett körvonalazódni, ekkor szabályozását újradefiniálták. A jelenlegi szabályozás 2006-ban született meg, ez meghatározza a forrásokra jogosult régiók körét, az ERFA feladatait és a három új célkitűzést.
- Az **Európai Szociális Alap (ESZA)** a legrégebb óta működő alap. Célja a munkaerő piac alkalmazkodó képességének segítése és a munkavállalói mobilitás javítása. 1971-ben megreformálták, azóta már nem a nemzeti, hanem a közösségi célkitűzések szolgálatában alkalmazzák. 1983 óta a fiatal munkavállalók szerepét erőteljesebben támogatja. 1988 óta a Strukturális Alapok része. Legfontosabb feladata a humán erőforrás fejlesztés, a teljes foglalkoztatottság elérése, a munka minőségének és a termelékenység javítása.
- A **Kohéziós Alapot** a Maastrichti Szerződéssel hozták létre. Az alap célja a legszegényebb tagállamok felzárkóztatása közlekedési és környezetvédelmi területen. Azon tagországok számára érhető el, melyek GNP-je nem éri el a tagországok átlagának 90 százalékát. 2004-től az összes akkor csatlakozott ország jogosultá vált a Kohéziós Alap támogatására. 2007-től a Kohéziós Alap része lett a strukturális segítségnyújtás programozására az alapok minél jobb összhangjának érdekében.

5. 1.5 Regionális politika Magyarországon

Magyarországon a megyék fejlettsége a II. Világháború utáni úgynevezett szocialista típusú iparosítás mértékétől függ. Az 1990-es politikai változások során a már meglévő regionális különbségek jellemzően tovább nőttek, a különbségek jobban láthatóvá váltak.

Mivel az Európai Unió támogatások a régiók és a kistérségek felé irányulnak, Magyarország is létrehozta tervezési-statisztikai régióit és kistérségeit. A korábban is meglévő megyerendszer figyelembe vételével 7 ilyen régió került kialakításra. Az 1-9. ábra mutatja be Magyarország régióit.



1-9. ábra Magyarország régiói

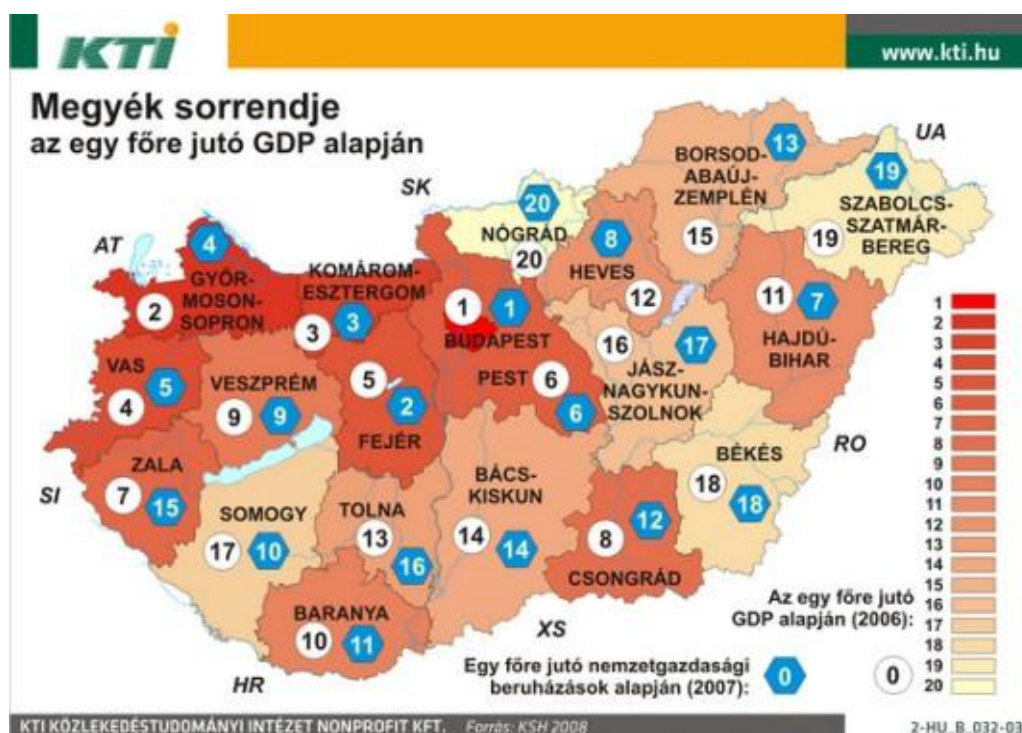
Forrás: <http://www.nkth.gov.hu>

A területi egyenlőtlenségek a főváros – vidék, illetve az ország nyugati és keleti fele között mutatkoznak. A nyugati határszél dinamikus fejlődő terület, az észak-keleti és a déli határszakasz pedig lemaradó térség.

A külföldi befektetések nagy része Budapestre és a Nyugat-Dunántúlra koncentrálódott, aminek egyik lényeges oka a többi terület infrastrukturális elmaradottsága (elsősorban a közlekedés).

A foglalkoztatottságban már a rendszerváltáskor lemaradásban voltunk az EU-val szemben, ez az arány 2000-re tovább romlott, 2010-re pedig még alacsonyabb szintet ért el. Az Unió átlag 65-70 százalék, a magyarországi pedig 40 százalék alatt tart jelenleg. Az értékek országon belül is eltérnek, az észak-keleti régióban a foglalkoztatottság igen alacsony.

Az 1-10. ábra hazánk megyéinek sorrendjét mutatja be az egy főre eső GDP tekintetében, valamint az egy főre jutó nemzetgazdasági beruházás alapján.



1-10. ábra Magyarország megyéinek sorrendje a GDP alapján

Forrás: <http://www.kti.hu>

A rendszerváltás után közel 3200 önkormányzat jött létre Magyarországon, melyek megpróbálták a helyi fejlesztés motorjává válni. A regionális politika kialakítását az 1996. évi XXI. területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény alapozta meg, mely az elsők között volt a közép-kelet európai régió országai között.

A már meglévő megyék csoportjaiból kialakították a régiókat (7 régió és a főváros). A régiók kialakításával párhuzamosan nem reformálták meg a területi közigazgatást, erre csak később történtek próbálkozások. A létrejött régiók úgynevezett tervezési statisztikai régiók lettek, melyek alkalmasak voltak a csatlakozás után a strukturális támogatások lehívására.

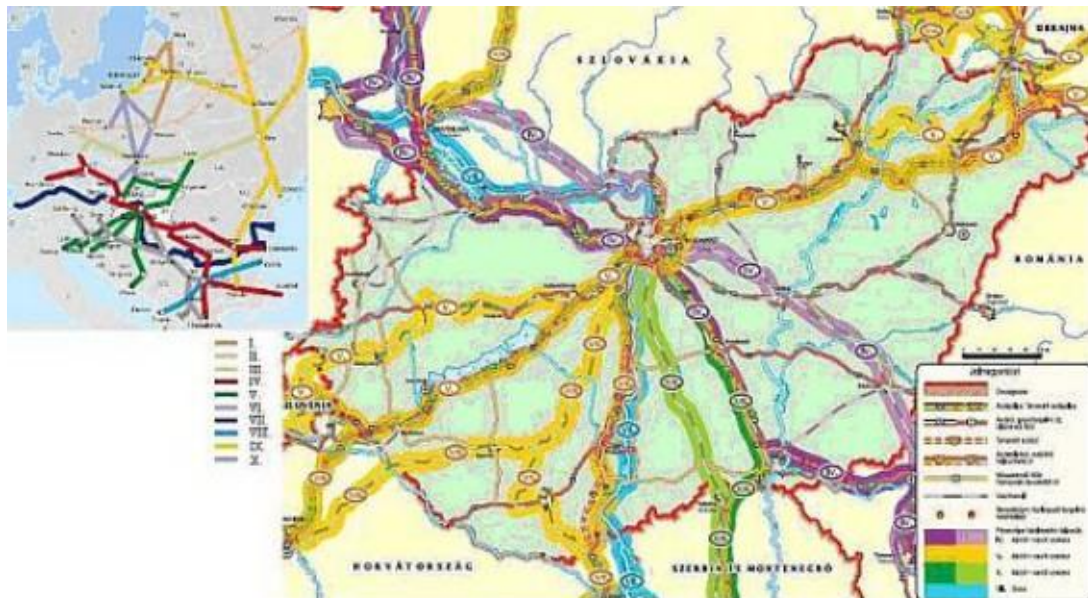
A törvény alapján létrejött egy négy szintű területfejlesztési intézményrendszer is:

- Országos Területfejlesztési Tanács
- Regionális Területfejlesztési Tanácsok (és Fejlesztési Ügynökségek)
- Megyei Területfejlesztési Tanácsok
- Kistérségi szintű képviselő (például kistérségi megbízott vagy menedzser).

A közép-kelet európai régió országai között egyedülként Magyarország az egyetlen, amely pénzeszközöket is rendelt a megvalósításhoz (területfejlesztési alapok). A csatlakozás után megnyíló alapok ennek többszörösét jelentették Magyarország számára.

A forráselosztás legkritikusabb kérdése kezdetben a koncentráció volt, mivel a szétaprózott támogatási rendszer nem volt kellően hatékony. A koncentráció az EU irányelveivel összhangban a későbbiekben javult, a hatékonyság növekedett.

Az 1-11. ábra mutatja be a páneurópai folyosók magyarországi szakaszait, melyek megépítésére Uniós forrásokból került/kerül sor.



1-11. ábra Páneurópai folyosók és magyarországi szakaszai

Forrás: <http://www.tranzitonline.eu>

6. 1.6 Összefoglalás

A modul bemutatta a regionális politikával kapcsolatos legfontosabb alapokat, az európai és a hazai regionális politika kialakulását és változásait, a finansziális hátterét.

Önellenőrző kérdések:

1. Ismertesse a strukturális politika kialakulásának folyamatát!
2. Ismertesse a strukturális politika reformját!
3. Mik tartoznak a Strukturális Alapokhoz?
4. Mi a Kohéziós Alap?
5. Ismertesse a Strukturális alapok támogatásának alapelveit!
6. Ismertesse a strukturális források változását 2007-2013 között!
7. Ismertesse a strukturális források célkitűzéseit 2007-2013 között!

Irodalomjegyzék

Buday-Sántha A.: *Agrárpolitika – vidékpolitika.*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs., 2001.

Kovács T.: *Vidékfejlesztési politika.*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs., 2003.

Lukács Gergely S.: *A vidékfejlesztés kézikönyve.*, Szaktudás Kiadó Ház, Budapest., 2004.

Rechnitzer J.: *Területi stratégiák.*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs., 1998.

<http://www.vm.gov.hu>

<http://www.euvonal.hu>

<http://ec.europa.eu>

<http://www.umvp.eu>